

10. ЦДІАЛ України. Ф.371. Оп. 1. Спр. 9. 43 арк.
11. ЦДІАЛ України. Ф.371. Оп. 1. Спр. 10. 11 арк.
12. ЦДІАЛ України. Ф.371. Оп. 1. Спр. 11. 119 арк.
13. ЦДІАЛ України. Ф.371. Оп. 1. Спр. 12. 3 арк.
14. ЦДІАЛ України. Ф.371. Оп. 1. Спр. 13. 150 арк.
15. ЦДІАЛ України. Ф.371. Оп. 1. Спр. 14. 72 арк.
16. ЦДІАЛ України. Ф.371. Оп. 1. Спр. 15. 21 арк.
17. ЦДІАЛ України. Ф.371. Оп. 1. Спр. 16. 183 арк.
18. ЦДІАЛ України. Ф.371. Оп. 1. Спр. 17. 65 арк.
19. ЦДІАЛ України. Ф.371. Оп. 1. Спр. 18. 67 арк.
20. ЦДІАЛ України. Ф.371. Оп. 1. Спр. 19. 28 арк.
21. ЦДІАЛ України. Ф.371. Оп. 1. Спр. 20. 30 арк.
22. Шухевич С. Моє життя. Спогади. Лондон: Українська Видавнича Спілка, 1991. 619 с.

Яковенко Н.

Науковий керівник – проф. Алексієвцев Л. М.

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ТА ООН У ПІДТРИМЦІ МИРУ Й БЕЗПЕКИ

Важливим аспектом побудови міжнародних відносин для України є участь в ООН. Із здобуттям незалежності у 1991-ому році, Україна стала правонаступницею УРСР (держави, що була однією із засновників Організації Об'єднаних Націй). Вступивши у лави суверенних держав, Україна отримала змогу самостійно будувати міжнародні відносини, як з ООН, так й іншими організаціями, у яких перебуває або приймає участь як асоційований член. Досвід та знання, що набули українські делегати за період роботи в ООН, стали підґрунтям для розбудови дипломатичних стосунків України після проголошення її незалежності.

Протягом усієї історії участі в Організації Об'єднаних Націй, Україна сприяла зміцненню авторитету міжнародної організації на світовій арені. Вперше за період у 45 років членства ООН, вона брала участь у роботі Генеральної Асамблеї як самостійна держава, керуючись вказівками свого – українського керівництва і позиціонуючи інтереси власної держави.

За період незалежності наша держава прийняла участь у низці заходів світового масштабу [1]. Україна відіграла значну роль у трансформованні організації, висуваючи на розгляд ряд пропозицій, які стали актуальними у політичних клубах Європи, Америки, Азії, Африки.

Одним із найпродуктивніших і найперспективніших аспектів співробітництва України та ООН стала співпраця у миротворчому врегулюванні конфліктів із спеціалізованим органом – Радою Безпеки ООН [2, с. 118–120].

Наші співвітчизники у складі миротворчого контингенту ООН впливали на перебіг подій у Югославії, Таджикистані, Македонії, Хорватії (Превлака), Гватемалі, Лівані, Сьєрра-Леоне, Грузії, Лівані, Конго, Кот-д'Івуарі, Анголі, Кувейті, Ефіопії/Еритреї, Кіпрі, Грузії, Східному Тиморі та інших [3, с. 120].

Як значний контрибутор військовослужбовців для проведення Місій ООН, Україна вбачає потребу у захисті прав миротворчого персоналу. Так, у 1994 році Україна стала ініціатором Конвенції щодо захисту миротворчого персоналу ООН [4], яка у 1999 р. набрала чинності [5].

У 1999-ому р. Верховна Рада України ухвалила Закон «Про участь України у миротворчих операціях». У ньому містилися пункти, згідно з якими закріплювались організаційні та фінансові засади участі у місіях миру [3, с. 120].

Значним досягненням для України стало її обрання до складу непостійних членів Ради Безпеки ООН на період 2000-2001рр. від імені Східної Європи.

За період головування нашої держави в Радбезі вдосконалено здатність України будувати міжнародні відносини на якісно новому рівні, посідаючи одну із керівних ролей у провідній структурі організації. Це сприяло утвердженню України як активного та ініціативного члена РБ, що здійснює вплив на прийняття рішень у Раді Безпеки і сприяє розбудові організації, у свою чергу, стало серйозним іспитом для української дипломатії. Особлива відповідальність була підтверджена участю в головуванні у період з 18 по 25 березня Міністра закордонних справ України Анатолія Зленка. «Вони (українські делегати), – як стверджує А. В. Зленко, – ефективно впливають на людський розвиток, здійснюють тиск на національні уряди, міжнародні установи та корпорації, спонукають їх виконувати взяті на себе зобов'язання» [2, с. 3,9,12,110–111].

На думку фахівців, Україна під час головування у 2000 р. "побила всі можливі рекорди". Протягом місяця відбулося 24 офіційні засідання (19 відкритих і 5 закритих), 38 - у формі неофіційних консультацій. Для порівняння зазначимо, що умовними середніми показниками за 6 попередніх місяців роботи Ради Безпеки були, відповідно, 12,5 та 20,5 засідань на місяць, тобто, майже вдвічі менше. У березні 2000 р. Рада Безпеки ухвалила 5 резолюцій.

Участь України в роботі Ради Безпеки принесла країні політичне визнання, авторитет, підтвердила здатність до впровадження принципової, виваженої зовнішньої політики, яка спирається на чіткі та об'єктивні критерії, відповідає засадам статуту ООН, основоположним нормам міжнародного права [3, с. 120].

Державі вдалося сконцентрувати зусилля Ради Безпеки на предметному розгляді найактуальніших проблем, які є важливими для підтримання миру та безпеки.

Упродовж 2005 року керівництво Збройних Сил України значну увагу зосередило на питаннях реорганізації структури управління миротворчої діяльності, удосконалення порядку комплектування та підготовки миротворчих контингентів, що пов'язані зі змінами у нормативно-правовій базі з питань організації миротворчої діяльності [1, с. 67–68].

Така воєнно-політична діяльність Збройних Сил України не тільки підвищила авторитет держави у світі, а ще й, до того ж, наприклад, за 2000–2002 роки принесла до державного бюджету 45 млн доларів США (загалом від 1992 до 2004 року – близько 195 млн доларів).

Україна, як активний член ООН, бере активну участь в операціях підтримання миру під егідою цієї організації з 1992 р., виступає за створення превентивного механізму глобального моніторингу ООН потенційних конфліктів, запобігає їх переростанню у збройні зіткнення.

Україна була ініціатором Конвенції щодо захисту миротворчого персоналу ООН. У грудні 1994 р. однією з перших підписала цей документ, а 6 липня 1995 р. український парламент його ратифікував.

У 2003 р. країни-члени ООН підтримали ініціативу України щодо проведення Міжнародного Дня миротворців ООН, перше відзначення якого - 29 травня, стало помітною подією в Штаб квартирі Організації в Нью-Йорку та отримала високу оцінку з боку представників держав-членів і Секретаріату ООН [7, с. 7].

Правові, організаційні та фінансові засади щодо участі України у міжнародних миротворчих організаціях, а також порядок військового та цивільного персоналу визначається Законом України «Про участь України в міжнародних миротворчих організаціях» [1]. У ньому передбачається право надавати військові підрозділи, враховуючи положення сьомої глави Статуту ООН, для участі в миротворчих організаціях, які проводяться під егідою регіональних організацій [2, с. 74].

Закон України «Про порядок направлення підрозділів ЗСУ до інших держав» [8] доповнює зміст Закону України «Про участь України в міжнародних миротворчих організаціях». Він, фактично, дублює попередній Закон, але не обмежує форми та умови застосування ЗСУ [2, с. 75].

Вдруге Україна стала непостійним членом Ради Безпеки Об'єднаної Організації на період 2016–2017 рр. Це є ще одним досягненням нашої країни, адже Україна зі всіх держав, у яких відсутня позначка навпроти пункту постійного члена в Раді Безпеки ООН стала одним із десяти непостійних членів серед усіх країн-членів ООН [9]. Для нашої держави це свідчило про ґрунтовну довіру в колах організації. Пріоритетами членства України в Раді Безпеки ООН визначено рішуче відстоювання і забезпечення універсального дотримання Цілей та Принципів Статуту ООН; посилення миротворчого потенціалу Організації; підвищення прозорості та демократичності роботи Ради Безпеки ООН; посилення спроможностей ООН із запобігання конфліктам і посередництва; підтримання миру на Африканському континенті; боротьба з тероризмом; підтримка процесів роззброєння та нерозповсюдження; просування порядку денного щодо жінок, миру та безпеки, а також дітей у збройних конфліктах та інші. Протидія російській агресії, грубому порушенню Москвою засад сучасного світового порядку, заснованого на Статуті ООН, стала ключовою складовою пріоритетів та завдань України в Раді Безпеки [10].

Головування у РБ відкриває широкі можливості, з допомогою яких держава, що є непостійним членом має можливість шляхом конференцій та інших дипломатичних переговорів звернути увагу спільноти як на питаннях світового масштабу, так і на особистих. Україна, у свою чергу, виявилась активним членом Радбезу ООН та винесла на розгляд організації такі питання:

- «Протидія російській агресії проти територіальної цілісності та політичної незалежності України».
- «Забезпечення універсального дотримання Цілей та Принципів Статуту ООН».
- «Посилення миротворчого потенціалу ООН».
- «Підвищення прозорості та демократичності роботи Ради Безпеки ООН».
- «Посилення спроможностей ООН із запобігання конфліктам та посередництва».
- «Підтримання миру на Африканському континенті».
- «Боротьба з тероризмом».
- «Просування порядку денного щодо жінок, миру і безпеки, а також дітей у збройних конфліктах» [11].

За понад 25 років миротворчої діяльності Україна взяла участь у більш ніж 20-и місіях ООН – від Гватемали до Тимор-Леште, від Хорватії до Мозамбіку, надавши ООН значну кількість військовослужбовців і представників МВС [10].

Актуальним питанням для міжнародної спільноти є реформа Ради Безпеки ООН, перетворення її на представницький і збалансований за складом орган. Україна виступає за закріплення додаткового місця

непостійного члена Ради Безпеки за Східноєвропейською регіональною групою. Позиція України відома за формулою "2+8", яка передбачає розширення складу Ради з 15 до 25 місць, два з яких мали б належати Німеччині та Японії (як постійним членам, але без права вето), а вісім підлягали б ротачії серед 32 найважливіших країн за регіональними групами: 4 місця відходило б країнам Азії та Африки, 2 – державам Латинської Америки і Карибського басейну, по одному – Західній та Східній Європі[6]. Нинішнє членство України в ООН ґрунтується на нових реаліях, в основі яких – пошук прийнятних моделей розвитку організації шляхом реформування й адаптації до сучасних проблем глобального розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Козинець І. П. Участь Збройних Сил України в міжнародній миротворчій діяльності (1992-2006 рр.) [Текст] : дис... канд. іст. наук: 20.02.22 / Козинець Іван Павлович ; Національна академія оборони України. К., 2008. 226 арк. Арк. 188–219.
2. Луник О. О. Формування системи залучення Збройних Сил України до врегулювання воєнних конфліктів (1992–2002 рр.). – Рукопис. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю 20.02.22 – військова історія. – Національна академія оборони України. – Київ, 2003.
3. Гончар Борис. Сучасні виклики міжнародній безпеці і ООН // Пам'ять століть, 2005. Вип. 5.
4. Конвенція про охорону персоналу Організації Об'єднаних Націй та зв'язаного з нею персоналу. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_025
5. Україна в ООН 1991–2002 рр. URL: <http://kimo.univ.kiev.ua/ZPU/51.htm>
6. Організація Об'єднаних Націй. URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&l21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Orhanizatsiia_O_biednanykh_1
7. Кучинський В. З розумінням потреби істотних змін. ООН та геополітичні виклики сучасності: роль та ефективність Організації у розв'язанні глобальних проблем // Політика і час. 2004. Вип. 3. С.3–9.
8. Про порядок направлення підрозділів Збройних Сил України до інших держав URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1518-14>
9. Україна очолила Раду Безпеки ООН: що потрібно знати URL: <https://www.volynnews.com/news/all/ukrayina-ocholyla-radu-bezpeky-oon-shcho-potribno-znaty-video/>
10. Діяльність України в Організації Об'єднаних Націй URL: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/international-organizations/uno>
11. Діяльність України в Раді Безпеки ООН URL: <http://ukraineun.org/ukraine-and-uns/our-priorities>

Кулик С.

Науковий керівник – доц. Морська Н.Л.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ НАУКОВОГО ПРОСТОРУ І НАУКОВОЇ ПОЛІТИКИ КРАЇН ЄС

На сучасному етапі розвитку суспільства принципово важливим чинником економічного зростання є наукова політика держави. При цьому науковий фактор набуває значення особливого політико-економічного інструментарію в конкурентній боротьбі національних економік. Кожна держава, яка прагне стати конкурентоспроможною, має підтримувати на високому рівні власний науковий потенціал, демонструвати швидкі темпи нововведень, що, відповідно, забезпечить швидке економічне зростання.

В Україні, починаючи з 2014 р., відбулася низка євроінтеграційних подій, які б могли істотно покращити стан науки. Насамперед, це підписання Угоди про асоціацію Україна – ЄС та Угоди між Україною і ЄС щодо участі України у програмі ЄС «Горизонт–2020» [1, с.18]. Завдяки цьому наша держава стала країною-учасницею Європейського дослідницького простору (ЄДП), отримавши на унікальних умовах низку можливостей для розвитку наукової та інноваційної сфер. Проте, ситуація у цій галузі останнім часом погіршилася. Зокрема, наукоємність ВВП зменшилась із 0,65% (2014) до 0,56% (2017) [5, с.35-36]. Реформа наукової сфери, започаткована Законом «Про наукову і науково-технічну діяльність», гальмується через незадовільне її впровадження. А це, в свою чергу, призводить до подальшої втрати кадрового потенціалу вітчизняної науки та зниження її конкурентоздатності на світовому рівні.

При визначенні стратегічних напрямків розвитку науки доцільно орієнтуватися на досвід країн ЄС, США, Японії, Китаю. Саме в цих країнах досягнуто досить високе насичення робочої сили вченими та спеціалістами і випереджаючими темпами триває, порівняно із загальною зайнятістю, нарощування кількості вчених-дослідників, розробників нових технологічних систем і робототехніки. Одночасно, в цих країнах збільшуються витрати на науково-дослідницькі роботи, розширюються мережі наукових та інноваційних організацій, зростає